

Anadolu Din ve İnançları Platformu / Kültürel Mirasımızı Sırtlayanlar / Bölüm 21

Kenan Yavuz Etnografya Müzesi

KONULAR: Etnografya Müzesi'nin Doğuşu ve Gelişimi, Yerel Halkla İş Birliği, Yeni Trend; Kültürel Turizm

Nükhet Everi: Bu bölümde sizi çok özel bir müzeye götürüyorum. Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'ne, yani Bayburt'a gidiyoruz. Müzeyi kuran Kenan Yavuz ve oğlu Furkan Yavuz bizlerle. Bu söyleşide Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'nin kuruluşundan ödül sürecine, Kenan ve Furkan Yavuz'un katkılarından gelecekteki projelere kadar pek çok konuyu ele aldık. Söyleşi boyunca müzenin yalnızca kültürel bir miras değil, aynı zamanda bölge için ekonomik ve sosyal bir dönüşüm projesi olduğu vurgulandı. Kenan Bey, öncelikle kendinizi tanıtır mısınız? Ardından bu müzeyi nasıl kurduğunuzu sizden dinleyelim.

Kenan Yavuz: Bayburt'un Beşpınar Köyü'nde doğdum ve burada büyüdüm. Üniversite yıllarım bitene kadar ailem çiftçilik yapıyordu, bu nedenle her yazımı burada, babamla tarlalarda tırpan biçerek, bağ bağlayarak geçirdim. Çocukluğumda çobanlık yaptım, içinde bulunduğum coğrafyanın dağlarında, ovalarında ayak basmadığım tek bir nokta bile kalmadı. Üniversite eğitimimi tamamladıktan sonra 1985 yılında İstanbul'da yüksek lisans yaptım ve ardından Koç Grubu'nda göreve başladım. Yaklaşık 20 yıl boyunca Koç Grubu'nun çeşitli kademelerinde, özellikle otomotiv sektöründe çalıştım.

İlk olarak hatıra eşyalarını toplayarak başladık. Örneğin bugün de yakın bir köye gittik. Tanımadığımız insanlar bizi davet etti, evlerine ve ahırlarına girdik. Birçok malzemeyi 1957 yılında rahmetli olmuş Binnaz Hanım'ın çeyiz sandığına getirdik. Bu, Siletto Ödülü'nün anlamı olan yerel halkla birlikte olma argümanına uyuyor. Çünkü buranın çocuğu olmak ve buranın kültürüyle iç içe olmak büyük bir kabul görmeyi beraberinde getiriyor. Zamanla aldığımız geri dönüşler ve beğenilerle yeni kuşakların da ilgisini çekmeye başladık. Bölgede evlenen her çift burada gelip fotoğraf çektirmeye başladı. İnanılmaz bir ambiyans oluştu ve bu bizi çok heyecanlandırdı.

Etrafımızdaki köylerde yıkılan evlerin taşlarını topluyoruz, köyleri temizliyoruz. Mimari dokunun ve göç olgusunun sürekli devam etmesi, burada sosyal yaşam kalitesini artırmayı ve gençler için cazibe merkezi olmayı hedefliyoruz. Açık hava sineması, konserler ve tiyatro geceleri gibi etkinlikler düzenledik. İstanbul'a gitmeme gerek yok, İstanbul buraya geliyor dedik. Süreç bizi sürükledi, yaptıkça ve aldığımız geri dönüşlerle biz de sürüklendik. Şu anda 15 bin metrekare üzerinde 26 farklı mekandan oluşan bir müzeyiz. Yaptığımız bu mekan inanılmaz bir ambiyans yarattı ve büyük beğeni topladı.

Nükhet Everi: Siz yörenizin kültürel mirasını koruyorsunuz. Adetler, örfler, gelenekler yok olmasını istiyorsunuz. İnsanların göç etmesini engellemek istiyorsunuz. Ancak bunları yapmak için konuşmak yetmez, insanlara bir meslek, bir iş, bir imkan sunmak lazım.

Kenan Yavuz: Bugün itibarıyla müzemizde 16 çalışmamız var. Hepsi Bayburtlu ve çoğu da benim köyümden.

Nükhet Everi: Furkan, biraz da seni tanıyalım. Bu sürece nasıl dahil oldun ve neler yaptın?

Furkan Yavuz: Dublin'de yaşıyorum. LinkedIn'de kurumsal danışman olarak çalışıyorum. Türkiye'nin de dahil olduğu otuzdan fazla ülkenin yönetiminden sorumluyum. İşim oldukça hareketli ve yoğun, ancak bu tek işim değil. Aynı zamanda Kenan Yavuz Etnografya Müzesi'nin yönetim kurulundayım. Orada da tüm projeleri elimizden geldiğince yürütmeye çalışıyoruz. Günlerim genellikle sabah beş altı gibi LinkedIn işimi bitiriyorum, sonra ikinci laptopumu açıp müzeyle ilgili işlere devam ediyorum. Yazın yoğun olduğunda müzede daha çok zaman geçiriyorum. Özellikle yazları dolu dolu geçirmeye çalışıyoruz. Koronanın getirdiği evden çalışma imkanını kullanarak ofisimi müzeye kurdum.

Kuruluş sürecinde, çocukluktan beri her zaman köye gidip geliyorduk, babaannem ve dedemle köy hayatını tanıyordum. Köyün değişimini beraber yaşadık. Müzeyi kurma fikri kendiliğinden gelişti. 2012'den beri devam eden dokuz yıllık bir süreç sonunda ödülü aldık ve çok mutluyuz. Ancak arkasında çok fazla emek var. Daha fazla insan gelsin diye konak yaptık, açık hava sineması kurduk, yıkılan değirmenleri kurtardık. İnsanları teşvik ettik, onlar da müzeye eşyalarını bağışladılar. Şu anda herkes müzemize bir şeyler vermek istiyor. Bu onlar için de gurur verici bir şey. Geçen yıl pandemiye rağmen yazın Türkiye'nin en çok ziyaret edilen özel müzesi olduk. Avrupa Yılın Müzesi ödülü sürecinde finalist olduk ve Siletto Ödülü'nü kazandık. Bu ödül süreci bizi daha büyük bir başarıya taşıdı.

Nükhet Everi: Peki, müze olduktan sonra burada bir de güzel bir konuk evi yapıyorsunuz. İnsanlara neler sunacaksınız? Çünkü bir turizm destinasyonu kazandırdınız. İnsanlar sadece burayı ziyarete gelmeyecekler, burada kalacaklar. Bu projeyi de biraz anlatır mısınız?

Kenan Yavuz: Ödülü almadan önce Ocak ve Şubat aylarında sayısız uzmanı dinledim, öğrenmeye çalıştım. Sanayici geçmişi olan bir insanım, sanat ve müzeyle çok ilintili değildim. Orada öğrendiklerimiz ve dinlediklerimiz bizi daha iddialı olmaya itti. Pandemi sonrasında turizmde yeni trendler, bizim yaptığımızı tarif ediyordu. Bu durum bizi iddialı olmaya itti. Taşları ellerimizle topladık ve üst üste dizdik. Gelenler buranın mimarisini kim yaptı diye soruyor. Biz de diyoruz ki taşları düzdük, ağaçları örttük. Kültür ve deneyim turizmi olarak adlandırılan yeni başlıkta dünya bir numarası olabiliriz. Bir konaklama tesisimiz bitmek üzere. 10 Temmuz'da resmi olarak rezervasyonu açacağız. Selçuklu hanı tarzında, 10 odalı, yüksek hizmet kalitesiyle misafirlerimizi ağırlayacağız.

Nükhet Everi: Furkan, sen ne diyorsun? Köy ama şehir adaylığına bile girebilir.

Furkan Yavuz: Evet, özellikle Loru Han'ın eklenmesiyle birlikte kaliteyi çok yüksek tutuyoruz. Odalarda mesela sedir var ama öyle bir şekilde yapıyoruz ki kapısını kapattığında yine lüks bir ortamda kalıyormuş gibi olacaklar. Bayburt olduğunu da hep hatırlasınlar. İrlanda'dan da sadece benim çevrem değil, dışarıdan da çok fazla insan gelmek istiyor. Loru Han'la birlikte 10 Temmuz'dan sonra her türlü rezervasyonu yapıp gelebilirler.